

ERR kasutab oma veebilehtedel http küpsiseid. Kasutamist jätkates nõustute kõikide ERR-i veebilehtede küpsiste seadetega

[SAIN ARU](#)[LOEN VEEL](#)

kultuur

Arvustus. Eksistentsiaalne eksirännak Von Kra tulevikku

“Paratamatus elada ühel ajal” Autor/allikas: Herkko Labi

TEATER

Andrei Liimets

10.12.2019 14:07

Äsja 27. sünnipäeva tähistanud Von Krahli teatril pole põhjust uhkust tunda üksnes möödunud saavutuste üle – olulise ja kõneväärsena on püstitud pea kogu oma tegutsemisaja tänaseni välja.

Lavastaja: LAURI LAGLE

Laval: MARI ABEL, INGMAR JÕELA, RASMUS KALJUJÄRV, MART KOLDITS, JÖRGEN LIIK, MARKUS TRUUP, MARIKA VAARIK

Kunstnik: KAIRI MÄNDLA

Dramaturg: EERO EPNER

Valguskujundaja: SIIM REISSPASS

Helikujundaja: ARTJOM ASTROV

Videokunstnik: MARIA ELISAVETA ROOSALU

Esietendus 28. novembril.

Alles mullu sügisel pakkus teatri kava eriilmelist läbilõiget parimast, mis siinsel teatriskeenel pakkuda: kiusamisest rääkiv "Kummi T", Kinoteatri päevakajaline "Monument", Renate Keerdi "Vaimukuskuss" ja Lauri Lagle auhinnatud "Paradiis". Siis pani teater tükiks ajaks ukсед kinni ja tegi Peeter Jalaka eestvedamisel valmis justkui tervet ajastut resümeeriva suurejoonelise filmieepose "JAIK". Nüüd naastakse pärast hetkelist hingetõmbepausi Lagle juhtimisel uue trupiga.

"Paratamatus elada ühel ajal" kannab seega tahes-tahtmata sümboolset tähendust suunanäitajana, kuidas ja kuhu edasi. Vahendid selleks on võimsad. Lagle lavastusi on saatnud üks kiitus teise järel. Krahli trupiga on liitunud varalahkunud Teater NO99 raskekahurvägi Rasmus Kaljujärv, Jörgen Liik ja võrreldamatu Marika Vaarik, lisaks astuvad lavale Mari Abel, Ingmar Jõela, Markus Truup ja Mart Koldits. Üks muljetavaldav talent teise otsa. Kõige krooniks on dramaturgiks Eero Epner – mees, kes kirjutanud nagu kulda nii teatrilavadele kui viimasel ajal üha sagedamini ka leheveergudele.

"JAIK" aetas vaatajad enam kui viieks tunniks lennukitoolidesse. Rännak pole nähtavasti lõppenud ning seekord asuvad samad istmed laval. Seitse tegelast alustavad lendu, aga kuhu täpselt, pole kindel. Ühel hetkel öeldakse välja, et sõidetakse teise dimensiooni.

Lagle tööd on vaataja suhtes nõudlikud. Lineaarsust ja ranget loogikat neist otsida ei maksa. Pigem on tegu meeleliste, kujundlike kogemustega. Selline

Von Krahl kolib Telliskivisse ja annab augustis 30 etendust

otsingulisus väärrib vastandina lihtlabasusele imetlust. Lavastajana katsetab Lagle vahendeid, mis poleks vaatajale tuttavad, varem sadu kordi kogetud, lihtsalt läbi hammustatavad või sõnastatavad. Ka rõhutatult abstraktne ja mosaiiklik "Paratamatus" rõhub atmosfäärile, tunnetusele.

Seitse näitlejat, tosin tooli, viis lennukikülge jäljendavat paneeli, hunnik pagasit. Nii mängitakse läbi hulk stseene, mis libisevad üksteiseks unenäolisel moel, justkui pika teadvuse (või alateadvuse) voona. Tegelased otsivad teineteisega kontakti, kuid ei leia seda. Vahepeal on natuke naljakas ning tekstis on toredaid absurdimaigulisi leide stiilis "tavaliselt kui abielupaar läheb koos reisile, siis võiks üks koju jääda", ent ühel hetkel hakkab toimuv end kordama. Vaimukusest saab hüsteeriline jantlikkus. Või jantlik hüsteeria. Enam kui kahe tunni peale muutub väsitavaks, hõredaks, visandlikuks.

Näha võib kõverat peegelpilti hullunud, ühisosa kaotanud maailmast. Kuigi tantsulisusest on asi suurema osa ajast kaugel, meenuvad sagedase kehalisuse ning sürrealistliku voo tõttu Renate Keerdi tööd. "Paratamatus" jääb aga võrreldes Keerdi lõputu mängulisuse ning nutikusega kuivaks ja üksluiseks. Nõudlikkuse ja enesekeskse pretensioonikuse vaheline piir on õhkõrn. "Paratamatuses" jääb vajaka nii meeldejäävast terviklikkusest, kaasahaaravast tempost kui ka köitvast lavastuslikust teostusest. Kahju hakkab näitlejatest, kel kõigil õnnestub mõni stseen rajuks mängida, kuid kel vahepeal pikki perioode eriti midagi pihta hakata pole.

Kui "JAIK" tundus mastaapide ja ambitsioonide tõttu kohati Frankfurti ja Pariisi kaudu Tallinnast Stockholmi lendamisena, siis "Paratamatus" järel jäi tunne, nagu kogenuks üksjagu turbulentsi, aga poleks päriselt õhku tõusnudki. Ebakindla aplausi ajal meenus NO99 napilt neljandiktäis saal lavastuse "Päev pärast vaikust" viimaste etenduste aegu. Tahaks loota, et Krahl iial sama saatus ei taba. Seda teatrit on samastatud avangardiga ning "Paratamatus" jätkab eksperimentaalsel ja julgel teel. See ei peaks aga välistama kontakti otsimist vaatajaga ja vastu sirutamist omaenda naba

uurimise asemel. Kui tähtis see kontakt on, demonstreeris sel sügisel ehedalt Kinoteatri dokumentaalfilm "Aasta täis draamat".

Toimetaja: Valner Valme

